

6. Behandelingen

De uitslagen van alle onderzoeken geven een duidelijk beeld van de ziekte. De artsen weten nu om welke soort borstkanker het gaat, wat de eigenschappen zijn van de kankercellen, hoe groot de tumor is, waar de tumor precies zit en of er uitzaaiingen zijn.

Verschillende artsen gaan nu samen een behandelplan maken. Ze overleggen met elkaar en met je moeder wat de beste combinatie van behandelingen is. Met alleen een operatie of alleen bestraling is het moeilijk om alle kankercellen weg te krijgen. Daarom worden meestal een paar verschillende behandelingen gegeven. Dat geeft de meeste kans op genezing. De artsen bepalen ook wat de beste volgorde is. Eerst opereren? Of eerst chemotherapie? Voor iedere borstkankerpatiënt wordt gekeken wat het beste is. De ziekte verloopt bij niemand precies hetzelfde. Daarom is het behandelplan bij iedereen ook net weer even anders.

Ik mocht om de week in de kring vertellen hoe het met mijn moeder was. Soms dacht ik dat het niemand wat interesseerde. Ik was blij toen een ander meisje vertelde dat haar moeder nierstenen had.

Nena, 9 jaar

Misschien wil je moeder zo snel mogelijk met de behandelingen beginnen. Maar het kan ook zo zijn dat ze juist nog even wil wachten om het nieuws te verwerken en zich voor te bereiden op alles wat komen gaat. Je hoeft niet bang te zijn dat de tumor binnen een paar weken veel groter wordt of dat er nu plotseling uitzaaiingen komen. Een tumor die vaak al jaren in de borst zit, groeit zo langzaam dat die paar weken niets uitmaken.

Wil jij dat jouw moeder zo snel mogelijk begint met de behandelingen of wil je dat ze nog even wacht?

.....

Waarom?

.....

.....

.....

Het gekke is dat niemand heeft gemerkt dat je moeder borstkanker heeft. Pas als de behandelingen beginnen, merk je dat je moeder een ernstige ziekte heeft. De behandelingen hebben vervelende bijwerkingen en duren eindeloos lang: van enkele maanden tot zelfs wel een jaar. Van chemotherapie kan je moeder erg ziek worden. Misschien gebeurt dat net op jouw verjaardag, in de zomervakantie of met kerstmis. Daar is niks aan te doen. Gelukkig zijn er ook goede dagen. Probeer met elkaar van die goede dagen te genieten. Je kunt dan bijvoorbeeld feestjes en vakanties inhalen.

Wat voor leuke dingen zou jij graag willen doen als jouw moeder zich wat beter voelt?

Na de laatste chemo gingen we naar Marokko, terwijl iedereen gewoon op school zat. Dat was superleuk.

Swaan, 10 jaar

Sommige patiënten twijfelen over het behandelplan. Kan die operatie niet anders? Is chemotherapie echt nodig? Moet er wel bestraald worden? Het is belangrijk om de juiste beslissingen te nemen en vol vertrouwen de behandelingen in te gaan. Daarom kan iedere patiënt bij twijfel een *second opinion* aanvragen.

Een second opinion kan onrust en onzekerheid wegnemen. Je moeder krijgt dan advies van een andere arts in een ander ziekenhuis. Ze kan alle voor- en nadelen van het behandelplan nog eens op een rijtje zetten. Sommige onderzoeken moeten misschien opnieuw gedaan worden. Dat kost tijd. Daardoor kan je moeder pas een paar weken later beginnen met de behandelingen. Dat is niet erg. Zeker niet wanneer ze er dan meer vertrouwen in heeft dat ze de goede behandelingen krijgt.

Second opinion

Dit betekent tweede mening in het Engels. Je kunt voor de diagnose of voor het behandelplan om de mening van een onafhankelijke arts uit een ander ziekenhuis vragen; dit is dus de tweede mening.

Soms beslist iemand na een second opinion voor een ander behandelplan. Iedere patiënt is uiteindelijk de baas over zijn eigen lichaam. Je kunt dus weigeren een bepaalde behandeling te ondergaan. Omdat je twijfelt over het effect of omdat er veel bijwerkingen zijn.

Je kunt ook beslissen om over te stappen naar een ander ziekenhuis. Misschien omdat het niet klikt met de artsen of omdat je meer vertrouwen hebt in een gespecialiseerd kankerziekenhuis. Het bekendste gespecialiseerde ziekenhuis in Nederland is het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis (AVL) in Amsterdam. Bij dit *oncologisch* ziekenhuis zit ook het Nederlands Kanker Instituut (NKI). Daar wordt wetenschappelijk onderzoek gedaan naar kanker. Antoni van Leeuwenhoek was een wereldberoemde Nederlandse natuurwetenschapper. Hij leefde van 1632 tot 1723. Met zijn zelfgemaakte microscopen deed hij veel belangrijk onderzoek.

Oncologie

De wetenschap die zich bezighoudt met kanker. Een oncoloog is een kankerspecialist, een arts die gespecialiseerd is in de behandeling van kwaadaardige tumoren.

Ik vond het niet erg om mijn moeder op te zoeken in het AVL. Je ziet wel veel mensen die kaal zijn en kanker hebben, maar daar was ik aan gewend. Het zou pas erg zijn als je al die mensen ook kende.

Daan, 13 jaar

In welk ziekenhuis is jouw moeder onder behandeling?

Vaak hebben de artsen uit een streekziekenhuis overleg met een gespecialiseerd ziekenhuis. Er is dan een team van deskundigen dat een behandelplan opstelt en tijdens de hele behandeling met elkaar overlegt.

De behandelingen voor borstkanker zijn operatie, radiotherapie, chemotherapie, immuuntherapie en hormoontherapie. Niet bij elke vrouw zullen alle behandelingen nodig zijn. En de volgorde kan voor iedere vrouw verschillen. Hoofdstuk 7 tot en met 11 gaan over alle verschillende behandelingen en hun bijwerkingen. Je kunt de hoofdstukken gerust in een andere volgorde lezen. De hoofdstukken die over behandelingen gaan die jouw moeder niet krijgt, kun je natuurlijk overslaan.

Welke behandelingen krijgt jouw moeder en in welke volgorde?

De behandeling van borstkanker is voor de patiënt, maar ook voor de omgeving erg zwaar. Je moeder zal soms bang en onzeker zijn over wat er allemaal staat te gebeuren. Ze kan zich ook eenzaam voelen, omdat zij alles in haar eentje moet doorstaan. Maar als er niks aan gedaan wordt, groeit de tumor maar door en komen er uiteindelijk uitzaaiingen. Om beter te worden, moet je moeder al die nare behandelingen helaas ondergaan. Ze heeft geen keus.

Iedereen om jullie heen zal jullie proberen te steunen. Je mag na school misschien vaker bij iemand spelen. Of je gaat de komende tijd regelmatig bij je opa en oma logeren. Dat lijkt allemaal leuk en gezellig, maar toch voel jij je soms ook alleen. Je moeder kan niet altijd goed voor je zorgen. Ze is vaak moe of verdrietig. Misschien gaat je vader met haar mee naar alle

behandelingen. Daardoor is er de komende tijd minder aandacht voor jou. Gelukkig zijn er familieleden en vrienden die nu extra voor je zorgen en jou lekker verwennen. En tussen de behandelingen door komen er ook goede dagen waarop je wel leuke dingen met elkaar kunt doen.

**Op school praat ik
soms met een docent die het ook
heeft meegemaakt met zijn vrouw.
Dat is fijn omdat hij zich goed kan
voorstellen hoe ik me voel.**

Tijmen, 13 jaar

Wanneer je behoefte hebt om andere kinderen te ontmoeten die een ouder met kanker hebben, kun je opzoeken of er een inloophuis bij jou in de buurt zit. Dat is een plek waar je met elkaar kunt praten over wat je meemaakt. Het fijne is dat je kinderen die hetzelfde meemaken niks hoeft uit te leggen. Vaak worden er in zo'n inloophuis ook leuke dingen georganiseerd voor kinderen, zodat je alles even kunt vergeten. Er bestaan ook verschillende internetfora waarop kinderen die een ouder met kanker hebben op elkaar kunnen reageren.

Wat doe jij het liefst als je eenzaam of verdrietig bent?

**Als ik verdrietig was,
schreef ik in mijn dagboek of ik
ging een boek lezen zodat ik niet
meer aan mijn verdriet kon denken.**

Swaan, 10 jaar

Helpt dat?

Sommige mensen willen behalve de behandelingen uit het ziekenhuis ook zelf iets doen. Ze willen alles proberen om weer beter te worden. Ook alternatieve behandelingen, zoals bijvoorbeeld een bepaald dieet volgen of extra vitaminepillen slikken. Alternatieve behandelingen zijn behandelingen waarvoor geen wetenschappelijk bewijs is. Toch kunnen ze wel helpen. Je moeder kan zich er beter door voelen, alleen al omdat ze nu zelf ook iets doet tegen de ernstige ziekte. Het is wel belangrijk om met de artsen uit het ziekenhuis te overleggen, omdat sommige alternatieve behandelingen invloed hebben op de gewone behandelingen.

Volgt jouw moeder ook een alternatieve behandeling? Welke?

Denk jij dat het helpt?

**Toen mijn moeder
ziek werd, kreeg ik een groot
knuffelschaap van mijn ouders. Ik
knuffelde hem veel en nam hem ook
mee naar school. Hij troostte mij.**

Luna, 10 jaar